

Mamchur, V. (2021) Tendentsii ta perspektyvy rozvytku ahrarnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Trends and prospects of agricultural entrepreneurship development in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 24, no. 1, pp. 45-53. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mvapvu.pdf>

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Володимир Мамчур

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

вул. Героїв Оборони, 10, м. Київ, 03127, Україна

e-mail: k215@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1300-3633>

Article history:

Received: April, 2021

1st Revision: April, 2021

Accepted: May, 2021

JEL classification:

D40

E23

Q11

O2

UDC:

338.28:339.13:339.14:637.5

DOI:

<https://doi.org/10.33108/sepd2021.01.045>

Анотація: Метою статті є аналіз основних результативних показників функціонування та розвитку аграрного підприємництва та оцінка перспектив його розвитку. У дослідженні використано методи: аналізу і синтезу, аналітичних узагальнень, графічний – при аналізі розвитку аграрного підприємництва; статистичний, екстраполяції, конструктивно-розрахунковий, математичного моделювання, декомпозиції часового ряду – при прогнозуванні розвитку аграрного підприємництва. Визначено основні тенденції та особливості функціонування і розвитку аграрного підприємництва, виконано прогноз його розвитку, відносно якого протягом прогнозного періоду зростатимуть як кількісні, так і якісні показники, зокрема, з проведеного прогнозу до 2030 року, валова продукція сільського господарства з 596,8 млн грн зростає до 739,7 млн грн, що дає змогу констатувати позитивну динаміку як розвитку аграрного підприємництва, так і відповідного рівня забезпечення аграрною продукцією. В межах даного дослідження для розробки прогнозу використано метод експоненціального згладжування з демпфированим трендом. Зроблено висновок щодо того, що державою має бути посилено аграрну політику сприяння розвитку дрібнотоварного виробництва в сільському господарстві. Особлива увага має бути приділена стимулюванню реалізації підприємницького потенціалу власників земельних ділянок шляхом набуття ними статусу товаровиробника сільськогосподарської продукції у формі, зокрема, сімейного фермерського господарства. Набули подальшого розвитку методичні підходи щодо прогнозування тенденції та перспектив розвитку аграрного підприємництва, що дозволяють в перспективі передбачати формування стратегічних напрямів їх підтримки та стимулювання. Результати дослідження можуть бути застосовані фахівцями для оцінки рівня розвитку аграрного підприємництва, працівниками органів державного управління при виборі напрямів регіональної та державної політики розвитку і підтримки підприємництва, науковими співробітниками для розширення сфери досліджень.

Ключові слова: тенденції, перспектива, розвиток, аграрне підприємництво, господарства, прогноз.

Мамчур В. Тенденції та перспективи розвитку аграрного підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / Володимир Мамчур // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 1 (24). — С. 45-53. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mvapvu.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

Динаміка фактичних показників розвитку сільськогосподарського аграрного підприємництва в Україні дає підстави для висновку про поступовий вихід із кризового становища, в якому опинились сільськогосподарські товаровиробники з початком військової окупації, та відображення прогностичних даних з незначним нарощуванням кількості середніх і великих аграрних підприємств. Ринки виявилися сприятливими у плані набуття підприємцями додаткових вигод. Загалом динаміка вартісного опосередкування ефективності розвитку аграрних підприємств у ракурсі реалізації продукції є безумовно позитивною, тобто, зокрема, прибуток від реалізації сільськогосподарської продукції та послуг зріс за останні 17 років, а це визнається економічними агентами як стійкий мотив до розширення когорти підприємців.

Проте, вважаємо, що інституційне середовище розвитку аграрних підприємств, які є найбільш консервативними в питаннях дифузії інновацій, в силу обмеженості фінансових й інтелектуальних ресурсів, не можна вважати в короткостроковому періоді сприятливим. Воно все ще характеризується наявністю значної кількості перешкод, що заважають ефективному їх функціонуванню різних організаційно-правових форм господарювання (зокрема, і фермерських господарств) в усіх можливих проекціях нашої дослідницької моделі.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Достатньо активно питання пов'язанні із теоретичними і практичними економічними дослідженнями функціонування та розвитку аграрного підприємництва, з проблеми вдосконалення його функціональних особливостей вивчалось багатьма українськими вченими та висвітлені у працях: Ю. Лупенка, В. Андрійчука, П. Гайдуцького, В. Геєця, П. Саблука, М. Маліка, А. Гуторова, Ю. Лузана, О. Шпикуляка, В. Іванченка й інших дослідників.

На сьогодні актуальність наукової дискусії лише зростає в контексті постійних трансформаційних змін як в політичному аспекті, так і ринкових відносинах. Процес формування і функціонування аграрних підприємств також забезпечується різноманітними нормативно-правовими актами та механізмами державної підтримки.

Незважаючи на значну кількість наукових розробок з означеного питання, потребують системного, в умовах постійних кон'юнктурних і ринкових змін, подальшого аналізування питання розвитку аграрного підприємництва, зокрема, щодо його прогностичних показників як базисних індикаторів-орієнтирів в питанні формування державної політики.

3. Постановка завдання.

Метою статті є аналіз основних результативних показників функціонування та розвитку аграрного підприємництва й оцінка перспектив його розвитку.

4. Виклад основного матеріалу.

Питання ефективності функціонування і розвитку аграрного підприємництва завжди було актуальним в науці та практиці нашої країни, оскільки вони є чи не одними із основних, які забезпечують продовольчу безпеку країни. З огляду на це, ефективне функціонування та розвиток аграрного підприємництва значною мірою залежить від значної кількості ринкових чинників, результати яких безпосередньо впливають як на показники сучасного стану його розвитку, так і тенденції в перспективі [1–3].

Відносно цього, вбачаємо необхідними побудувати дослідження, оцінивши загальні структурні та функціональні особливості розвитку аграрного підприємництва, та здійснити відповідний прогноз їх розвитку.

Розвиток організаційно-правових форм аграрного господарювання відбувається різновекторно, зокрема, кількість фермерських господарств, які в загальній структурі становлять понад 70 %, змінила зростаючу динаміку на спадну, а збільшення кількості господарських товариств і приватних підприємств стало більш відчутним (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка змін у структурі організаційно-правових форм аграрних підприємств в сільському господарстві України*

Категорія підприємств	2000	2010	2013	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*
	Кількість підприємств, од.								
Усього	51588	56493	49046	46199	45379	47697	45558	49208	48504
Господарські товариства	6718	7769	8245	7750	7721	7752	8215	10323	10931
Приватні підприємства	2519	4243	4095	3772	3627	3752	3815	3955	3956
Виробничі кооперативи	3136	952	809	674	596	582	573	568	554
Фермерські господарства	38428	41726	34168	33084	32303	33682	34137	33164	32452
Державні підприємства	385	322	269	228	241	222	218	213	215
Підприємства інших форм	402	1481	1460	691	891	603	592	681	465

Джерело: розраховано авторами за даними Державної служби статистики України

*Без урахування тимчасово окупованих територій

Також відбувалося суттєве зменшення кількості виробничих кооперативів і державних підприємств порівняно з 2000 роком, а також переважно цей процес у такій же тенденції спостерігаємо щорічно. Незважаючи на негативну тенденцію щодо скорочення їх кількісних показників, вони постійно збільшують частку валового виробництва сільськогосподарської продукції, яка становить 50 і більше відсотків у структурі виробників (табл. 2).

Таблиця 2. Індикативні показники валової продукції сільського господарства за основними групами товаровиробників, млн грн (у постійних цінах 2010 р.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Середньорічний темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Продукція сільського господарства	596,8	634,4	620,5	671,3	681,0	612,1	0,51
Продукція рослинництва	453,0	494,5	480,2	529,3	538,7	473,4	0,88
продукція тваринництва	143,8	140,0	140,3	141,9	142,3	138,7	-0,72

Продовження таблиці 2.							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Середньо-річний темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Підприємства							
Продукція сільського господарства	367,7	403,2	391,0	438,0	449,8	395,7	1,48
продукція рослинництва	299,4	336,6	323,7	367,7	376,8	323,2	1,54
продукція тваринництва	68,4	66,7	67,3	70,3	73,0	72,5	1,19
у т.ч. фермерські господарства							
Продукція сільського господарства	55,0	64,3	63,3	73,2	79,1	68,2	4,41
продукція рослинництва	52,3	61,5	60,5	70,2	75,8	65,0	4,45
продукція тваринництва	2,7	2,8	2,8	3,0	3,2	3,2	3,62
Господарства населення							
Продукція сільського господарства	229,1	231,2	229,5	233,3	231,2	216,4	-1,13
продукція рослинництва	153,6	157,9	156,4	161,7	161,9	150,2	-0,46
продукція тваринництва	75,4	73,3	73,0	71,6	69,3	66,2	-2,57

Джерело: розрахунки автора за даними [4–6]

Виробництво продукції сільського господарства у 2020 р. порівняно з 2019 р. знизилося на 10,1%, у тому числі рослинництва – на 18,8 %, тваринництва – на 2,5 %. Хоча аналіз тенденцій протягом 2015-2020 рр. свідчить про поступове зростання, середньорічний приріст склав 0,51 %.

При цьому спостерігалось зниження виробництва продукції сільськогосподарськими підприємствами на 12 %, в тому числі продукції рослинництва на – 14,2%, тваринництва – 0,68 %.

Щодо господарств населення, то у 2020 р. виробництво продукції сільського господарства знизилося порівняно з 2019 р. на 6,4 %, в тому числі за продукцією рослинництва зниження склало 7,2 %, за продукцією тваринництва – 4,5 %.

У той же час слід відзначити, що у 2019 р. порівняно з 2018 р. виробництво продукції сільського господарства загалом зросло, завдячуючи збільшенню виробництва сільськогосподарськими підприємствами.

Частка виробництва продукції сільськогосподарськими підприємствами у 2020 р. порівняно з 2019 р. зменшилася на 1,4 %, з 2018 р. – на 0,6 %. Проте зросла порівняно з показниками 2015-2017 років.

Незважаючи на існування широкого спектру факторів, що безпосередньо формують умови зростання рівня виробництва аграрної продукції, серед яких основне місце посідають рівень споживання продуктів харчування та рівень доходів населення, задовольнити попит споживачів істотно залежать від прогнозних показників його розвитку. В рамках даного дослідження для розробки прогнозу використовуємо метод експоненціального згладжування з демпфированим трендом.

Результати прогнозних розрахунків кількісного зростання аграрних підприємств наведені в таблиці 3.

Так, відповідно до визначених індикаторів становлення та розвитку аграрних підприємств в Україні та для визначення потенціалу вітчизняного аграрного підприємництва нами здійснено прогнозну оцінку зміни структури сільськогосподарських підприємств до 2030 р., що передбачає наступну поведінку часток кількості організаційно-правових форм у структурі сільськогосподарських

підприємств: збільшення кількості фермерських господарств з 38428 у 2000 р. до 41553 у 2030 р.; повільне зростання приватних підприємств (з 2519 у 2000 р. до 4885 у 2030 р.), значне зменшення кооперативів (з 3136 до 442) та державних підприємств (з 385 до 196).

Таблиця 3. Прогноз кількості сільськогосподарських підприємств за організаційними формами господарювання за індикаторами загальнодержавного рівня*

Категорія підприємств	2000	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
	Кількість підприємств, од.								
Усього	51588	45558	49208	48504	50212	50888	55447	61146	62286
Господарські товариства	6718	8215	10323	10931	10418	10826	12456	14494	14902
Приватні підприємства	2519	3815	3955	3956	4058	4133	4434	4810	4885
Виробничі кооперативи	3136	573	568	554	546	537	499	451	442
Фермерські господарства	38428	34137	33164	32452	34526	34743	37467	40872	41553
Державні підприємства	385	218	213	215	212	211	205	197	196
Підприємства інших форм	402	592	681	465	452	439	387	322	309

Джерело: розрахунки автора за даними [5, 6]

*Без урахування тимчасово окупованих територій

Такий тренд позитивно вплинув і на показники нарощування валової продукції сільського господарства (табл. 4).

Таблиця 4. Індикативні показники валової продукції сільського господарства за основними групами товаровиробників, млн грн (у постійних цінах 2010 р.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Продукція сільського господарства	596,8	634,4	620,5	671,3	681	612,1	664,42	673,6	697,9	739,7
Продукція рослинництва	453	494,5	480,2	529,3	538,7	473,4	523,22	531,3	555,6	596,2
Продукція тваринництва	143,8	140	140,3	141,9	142,3	138,7	141,2	142,3	142,3	143,5
Підприємства										
Продукція сільського господарства	367,7	403,2	391	438	449,8	395,7	440,4	449,6	477,2	523,2
Продукція рослинництва	299,4	336,6	323,7	367,7	376,8	323,2	366,3	374,4	398,7	439,2
Продукція тваринництва	68,4	66,7	67,3	70,3	73	72,5	74,1	75,2	78,5	84,0

Продовження таблиці 3.										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
у т.ч. фермерські господарства										
Продукція сільського господарства	55	64,3	63,3	73,2	79,1	68,2	79,2	82,6	92,9	110,0
Продукція рослинництва	52,3	61,5	60,5	70,2	75,8	65	75,8	79,1	89,1	105,7
Продукція тваринництва	2,7	2,8	2,8	3	3,2	3,2	3,3	3,5	3,8	4,3
Господарства населення										
Продукція сільського господарства	229,1	231,2	229,5	233,3	231,2	216,4	222,5	220,8	215,8	207,3
Продукція рослинництва	153,6	157,9	156,4	161,7	161,9	150,2	157,0	157,0	157,0	157,1
Продукція тваринництва	75,4	73,3	73	71,6	69,3	66,2	65,5	63,8	58,7	50,3

Джерело: розрахунки автора за даними [5,6]

Як свідчать дані здійсненого прогнозування до 2030 року, валова продукція сільського господарства з 596,8 млн грн зросте до 739,7 млн грн, що дає змогу констатувати позитивну динаміку як розвитку аграрного підприємництва, так і відповідного рівня забезпечення аграрною продукцією. Слід визнати, що потенціал розвитку підприємництва гальмується як відносно низьким рівнем підприємницької активності сільського населення, так і практично повною відсутністю інфраструктури підтримки малого агробізнесу, обмеженою доступністю кредитних ресурсів, відсутністю на ринку техніко-технологічних інновацій для малих форм господарювання, високим рівнем локалізації ринків збуту виробленої продукції, що звужує можливості зростання обсягів виробництва.

5. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

До числа пріоритетних завдань розвитку аграрного підприємництва можна віднести напрями, спрямовані безпосередньо на державну підтримку сімейних фермерських господарств як таких, які спроможні забезпечити зростання чисельності поголів'я і загального обсягу виробництва м'яса.

Важливість активізації аграрного підприємництва підтверджується утвердженням його в якості провідного інструменту вирішення соціально-економічних завдань, таких як: створення додаткових робочих місць, зниження рівня безробіття; подолання бідності; формування середнього класу; становлення конкурентного ринкового середовища та ін.

За таких умов державою має бути посилено аграрну політику сприяння розвитку дрібнотоварного виробництва в сільському господарстві, особлива увага має бути приділена стимулюванню реалізації підприємницького потенціалу власників земельних ділянок шляхом набуття ними статусу товаровиробника сільськогосподарської продукції у формі, зокрема, сімейного фермерського господарства.

Author details (in Russian)**ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ****Владимир Мамчур**

Национальный научный центр «Институт аграрной экономики»

03127, г. Киев, ул. Героев Оборона, 10, Украина

e-mail: k215@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1300-3633>

Аннотация. Целью статьи является анализ основных результативных показателей функционирования и развития аграрного предпринимательства и оценка перспектив его развития. В исследовании использованы методы: анализа и синтеза, аналитических обобщений, графический – при анализе развития аграрного предпринимательства; статистический, экстраполяции, конструктивно-расчетный, математического моделирования, декомпозиции временного ряда – при прогнозировании развития аграрного предпринимательства. Определены основные тенденции и особенности функционирования и развития аграрного предпринимательства, выполнен прогноз его развития, в отношении которого в течение прогнозного периода будут расти как количественные, так и качественные показатели, в частности проведенного прогноза до 2030 года валовая продукция сельского хозяйства с 596,8 млн грн возрастет до 739,7 млн грн, что позволяет констатировать положительную динамику как развития аграрного предпринимательства, так и соответствующего уровня обеспечения аграрной продукцией. В рамках данного исследования для разработки прогноза используем метод экспоненциального сглаживания с демпфированным трендом. Сделан вывод о том, что государством должна быть усилена аграрная политика содействия развитию мелкотоварного производства в сельском хозяйстве, особое внимание должно быть уделено стимулированию реализации предпринимательского потенциала владельцев земельных участков путем вступления статуса товаропроизводителя сельскохозяйственной продукции в форме частности семейного фермерского хозяйства. Получили дальнейшее развитие методические подходы к прогнозированию тенденций и перспектив развития аграрного предпринимательства, позволяющие в перспективе предусматривать формирование стратегических направлений их поддержки и стимулирования. Результаты исследования могут применяться специалистами для оценки уровня развития аграрного предпринимательства, работниками органов государственного управления при выборе направлений региональной и государственной политики, развития и поддержки предпринимательства, научными сотрудниками для расширения сферы исследований.

Ключевые слова: тенденции, перспектива, развитие, аграрное предпринимательство, хозяйства, прогноз.

Author details (in English)**TRENDS AND PROSPECTS OF AGRICULTURAL ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN UKRAINE****Volodymyr Mamchur**

National Research Center "Institute of Agrarian Economics"

03127, Kyiv, street Heroes of Defense, 10, Ukraine

e-mail: k215@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1300-3633>

Abstract. The purpose of the article is to analyze the main performance indicators of the agricultural entrepreneurship functioning and development and to assess the prospects for its development. The following methods are used in the research: analysis and synthesis, analytical generalizations, graphic – in the analysis of the agricultural entrepreneurship development; statistical, extrapolation, constructive-computational, mathematical modelling, time series decomposition – for forecasting the development of agricultural entrepreneurship. The main tendencies and peculiarities of the agrarian entrepreneurship functioning and development are determined, the forecast for its development is carried out. The method of exponential smoothing with a damped trend for forecasting is used. The results testify that during the forecast period both quantitative and qualitative indicators will increase, in particular the gross agricultural output from 596,8 UAH million to 739,7 UAH million, which makes it possible to state about the positive dynamics of both the agricultural entrepreneurship development and the appropriate level of agricultural products supply. It is concluded that the state should strengthen the agricultural

policy to promote the development of small-scale production in agriculture, the status of a producer of agricultural products in the form of a family farm in particular. Methodological approaches to forecasting trends and prospects for the development of agricultural entrepreneurship have been further developed, which makes it possible to provide the formation of strategic directions for their support and stimulation in the future. The results of the study can be used by specialists to assess the level of the agricultural entrepreneurship development, public administration officials in choosing areas of regional and state policy development and support of entrepreneurship, researchers to expand the scope of research.

Key words: *tendencies, perspective, development, agrarian entrepreneurship, farms, forecast.*

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mvapvu.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Mamchur, V. (2021) Tendentsii ta perspektyvy rozvytku ahrarnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Trends and prospects of agricultural entrepreneurship development in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 24, no. 1, pp. 45-53. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mvapvu.pdf>

Використана література:

1. Розвиток малих аграрних підприємств у ринковому інституційному середовищі: індикатори та ефективність: монографія / Лупенко Ю. О., Шпикуляк О. Г., Малік М. Й. та ін.; за ред. Шпикуляка О. Г. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. 204 с.
2. Організаційно-економічне забезпечення розвитку сімейних фермерських господарств: монографія / [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. та ін.]. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019, 212 с.
3. Розвиток селянських господарств в умовах трансформацій аграрного сектору економіки / М. Й. Малік, М. М. Кропивко, В. А. Мамчур та ін.; за ред. Маліка М. Й. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. 84 с.
4. Малік М. Й., Шпикуляк О. Г., Мамчур В. А. Інституційна формалізація розвитку сімейних фермерських господарств в Україні. Економіка АПК. №10. 2018. С. 71-85. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201810072>
5. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Розвиток форм господарювання в сільському господарстві: проблеми і рішення: наук. доп. / [Ю. О. Лупенко, В. Я. Месель-Веселяк, О. Г. Шпикуляк та ін.]; за ред. Ю. О. Лупенка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2018. 54 с.

References

1. Lupenko, Yu. O., Shpykuliak, O. H., Malik, M. Y. (2017). Rozvytok malykh ahrarnykh pidpriemstv u rynkovomu instytutsiinomu seredovyshchi: indykatory ta efektyvnist: monohrafiia [Development of small agrarian enterprises in the market institutional environment: indicators and effectiveness: monograph]. O. H. Shpykuliak (Ed.). Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian]
2. Lupenko, Yu. O., Malik, M. Y., Shpykuliak, O. H. (2019). Orhanizatsiino-ekonomichne zabezpechennia rozvytku simeinykh fermerskykh hospodarstv: monohrafiia [Organizational and economic support for development of family farms: monograph]. Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].

3. Malik, M. Y., Kropyvko, M. M., Mamchur, V. A. (2017). Rozvytok selianskykh gospodarstv v umovakh transformatsii ahrarnoho sektoru ekonomiky [Development of peasant farms in conditions of transformation of the agrarian sector of the economy]. M.Y. Malik (Ed.). Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian]
4. Malik, M. Yo., Shpykuliak, O. H., Mamchur, V. A. (2018). Instytutsiina formalizatsiia rozvytku simeinykh fermerskykh gospodarstv v Ukraini [Institutional formalization for development of family farms in Ukraine]. *Ekonomika APK*, 10, pp. 72–86. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201810072>
5. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [The State Statistics Service of Ukraine]. Retrived from: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Lupenko, Yu. O., Mesel-Veseliak, V. Ya., Shpykuliak, O. H. (2018). Rozvytok form hospodariuvannia v silskomu hospodarstvi: problemy i rishennia: nauk. dop. [Development of forms of management in agriculture: problems and solutions: scientific report]. Yu.O. Lupenko (Ed.). Kyiv: NNTs «IAE» [In Ukrainian]

© 2021 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
You are free to:
Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
Under the following terms:
Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
No additional restrictions
You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

